

דצמבר 2022

בקשה לקרן שוסטרמן – GAP YEAR חברה ערבית

רקע כללי

"אחריי!" קמה לפני 24 שנה, במטרה לפתח מנהיגות צעירה בפריפריה החברתית והגיאוגרפית בישראל על ידי פיתוח מסוגלות אישית ותחושת שייכות בבני הנוער ומתוך כך לתת לכל אחד ואחת מהחניכים את ההזדמנות לממש את הפוטנציאל האדיר הטמון בהם להיות אזרחים שווים ותורמים במדינה, ללא קשר למקום בו נולדו, לסביבה ולחברה בה גדלו.

הערכים המנחים את העשייה שלנו הינם אחריות, מעורבות חברתית ונתינה; מנהיגות, יוזמה והובלה; חיזוק השייכות והזהות; כבוד האדם וקבלת האחר וחינוך לסובלנות; למידה והרחבת אופקים.

את תוצאות הפעילות אנחנו מוזדים מידי שנה באמצעות סקרי בוגרים ובאמצעות דו"חות מפורטים. הנתונים מעידים על הצלחה רבה של חניכי "אחריי!" בחייהם הבוגרים; 85% מקבלים תעודת בגרות, כ-20% מהבוגרים יוצאים למכינות קדם צבאיות ולשנת שירות, לאחר השירות הצבאי אחוז הסטודנטים בקרב בוגרי אחריי! גבוה פי 2 מהממוצע הארצי. בשנת הפעילות האחרונה לקחו חלק בפעילות מעל 8,000 חניכים, ב-350 מסגרות פעילות שונות. כיום יש לתנועה מעל 55,000 בוגרים. לצד פעילות ענפה בקרב בני נוער, אחריי שמה דגש על הרחבת סל הפעילות והמענים לעבור בוגרי הארגון בדגש על שלושה ערוצים מרכזיים: מיצוי השכלה גבוהה, תעסוקה איכותית והשפעה חברתית בקהילה.

רקע על החברה הערבית והצורך החברתי

האוכלוסייה הערבית בישראל מונה כ-21% מתוך כלל החברה בישראל. בבחינה של מדדים סוציו-אקונומיים וחינוכים החברה הערבית מדורגת במקומות נמוכים בכל מדד. כל הישובים הערבים מדורגים במדד 4 ומטה, כושר ההשתכרות של מועסקים מהחברה הערבית נמוך בעשרות מונים מהעוסקים מהחברה הכללית ובמדדים חינוכיים בדמות זכאות לתעודת בגרות אחוזי הזכאים נמוכים בעשרות אחוזים ביחד לחברה היהודית בישראל. מבחינה תעסוקתית, החברה הערבית בכלל והחברה הבדואית בדרום בפרט סובלות מפערים רבים שנבעים מהזנחה וגורמים לחוסר השתלבות בתעסוקה איכותית, כושר השתכרות נמוך לצד יצירת תחושת תחושת תסכול בקרב צעירים.

בתוך כך מקומו של החינוך עולה פעם אחר פעם כנקודת מפתח לשינוי ולקידום חברתי ותעסוקתי. החינוך פועל במישרים רבים הכוללים תהליך העצמה ויצירת תחושת מסוגלות, לצד חשיפה לכלים ומתן מיומנויות קרטיות להשתלבות בשוק התעסוקה הישראלי.

עמותת אחריי שמה לעצמה למטרה לפתח אחריות אישית וחברתית בקרב בני נוער וצעירים לצד המטרה של קידום שוויון הזדמנויות בחברה הישראלית. מתוך כך, העמותה פעלה בשנים האחרונות על מנת להרחיב ולדייק את הפעילות הקיימת בחברה הערבית, ועל כן הקמנו את ארגון 'סביל', המאגד בתוכו מספר תוכניות נוער ותוכניות מעבר (י"ג) שונות: הכנה לבגרות לבני ובנות כיתות יא', תוכנית 'הצעד הבא' אשר כוללת לימוד עברית מדוברת והכנה לשוק התעסוקה. בנוסף, ישנה מכינת "צעירים לעתיד בטוח" בשיתוף משרד לבט"פ לקידום תעסוקתי בקרב צעירים מהקהילה הבדואית בדרום.

כל זאת לצד פיתוח תחום התעסוקה, בדגש על שתי אוכלוסיות אלו יתן רצף חינוכי שרואה את החניכים מגילאי הנוער ועד גילאי 20-30.

האתגר המרכזי הוא שנערים מהחברה הבדואית, מתמודדים עם שאלות מרכזיות הנוגעות לזהותם, הקשר שלהם לחברה ולמדינה, ומטרותיהם לחיים הבוגרים. התמודדות אותה הם עוברים במציאות פוליטית, תקשורתית וחברתית המעצימה לעתים רבות ייאוש, קיטוב ושסעים. בקרוב יהיו צעירים אלה בצומת דרכים לקראת חיייהם הבוגרים כאזרחים בחברה הישראלית. מכינת צעירים לעתיד בטוח באה לתת מענה לאתגר זה ולייצר אפיקי פעולה להשתלבות בתעסוקה איכותית שהיא יכולה להיות זרז להשתלבות מיטבית בחברה הישראלית הכללית.

תוכנית GAP YEAR בחברה הערבית

כחלק מהפעילות של העמותה להמשיך ולקדם את החברה הבדואית ומתוך הבנה שהמענה לאו דווקא יגיע דרך הגיוס לצבא, בחודש פברואר 2020 נפתחה תוכנית 'צעירים לעתיד בטוח' של עמותת אחריי והמשרד לביטחון פנים אשר אמון על גופי ביטחון הפנים (כבאות, משטרה, שב"ס). מטרת התוכנית היא קידום תעסוקתי עבור צעירים מהקהילה הבדואית בדרום ושילובם בגופי ביטחון הפנים וזאת לאחר שנים ארוכות בהם לא שולבו בדואים במסגרות אלו. מטרת שילובם הוא גם ניסיון להגדיל את הביטחון האישי וצמצום אירועים פליליים בחברה הבדואית אך גם ניסיון לשנות ולהגדיל את הגיוון התעסוקתי בארגונים השונים על מנת לפתח רגישות רב תרבותית

מטרות התוכנית:

1. פיתוח ומימוש הפרט לאחריות אישית לבחירת ועיצוב עתידו כחיים של איכות ללא תלות ברקע ממנו הגיע.
2. העמקה והעצמת זהות אישית וקולקטיבית רבגונית המושתתת על בסיס זהות בדואית-מוסלמית, זהות ישראלית וזהות אוניברסאלית.
3. חיזוק השייכות לחברה הישראלית לגווניה מתוך תחושת סולידריות ורצון לקחת חלק פעיל בעיצוב המרחב הקהילתי-ציבורי-ישראלי.
4. גיבוש קבוצה ועיצוב ופיתוח מנהיגות מוסלמית צעירה ערכית המושתתת על תחושת אחריות קהילתית- חברתית שתהווה בסיס להעצמת הנהגת הקהילות המוסלמיות בדרום ותהווה גשר בין תרבותי בינה לשאר החברות בישראל.
5. הכנה ושילוב צעירים מוסלמים מהדרום בעלי פוטנציאל במסגרות ארגוני ביטחון-הפנים למען יצירת מכנה משותף חברתי-ממלכתי וקידום מוביליות חברתית.

יעדי התוכנית:

- חיזוק השליטה בשפה העברית.
- פיתוח תהליך אישי משמעותי על ידי ליווי לכל חניך.
- חשיפה, לימוד ושימוש בכלים ומיומנויות אותם יקבל החניך במסגרת שיעורים וסדנאות- עמידה מול קהל, יכולות למידה עצמאית, תכנון פרויקטים, יזמות, מתמטיקה, חינוך כלכלי, ואוריינות דיגיטלית.
- העמקת ההיכרות עם החברה הישראלית וחיזוק הזהות העצמית.
- התנדבות שנתית קבועה ומיזמים קהילתיים.
- הכנה לשירות משמעותי בארגוני ביטחון הפנים דרך הכרת הארגונים.

שיטת הפעולה:

תוכנית (על בסיס מודל תוכנית קדם צבאית) שתפעל במשך 9 חודשים החל מחודש פברואר בתנאי פנימייה (ימים א'-ה'). התוכנית תכלול כ-60 חניכים בגילאים 18-35 השייכים לקהילה הבדואית-מוסלמית בדרום הארץ בעלי 12 שנות לימוד, כושר גופני אשר עברו סיווג ביטחוני וללא רישום פלילי. גיוס החניכים יעשה בשיתוף של העמותה ושל ארגוני ביטחון הפנים. החניכים יגויסו בכנסי העסקה בתיכונים לקראת סיום שנת יב', דרך לשכת תעסוקה ומרכזי ריאן בדרום וגיוסי רחוב בחודשים שלפני פתיחת התוכנית.

מרכיבי התוכנית:

- הכנה למבחן כניסה והכנה לשירות ביטחוני- לימוד שפה, הכנה למבחן כניסה לשירותי הביטחון. הכנה מנטאלית וגופנית לשירות.
- לימוד והעמקה הזהות- חידוד הזהות האישית וחיבור לנרטיב של שותפות ואחריות חברתית.
- פיתוח אישי- החניכים ילוו על ידי אנשי הצוות החינוכי והצוות המקצועי במטרה לעצב תהליך פיתוח והתקדמות עבור כל חניך.
- עשייה חברתית והתנדבות
- קבוצה וחיים משותפים

מהלך התוכנית:

- הכנת תוכנית- עד חודש פברואר 2022- גיוס ומיון חניכים, הקמה לוגיסטית, גיוס והכשרת צוות, הכנת חניכים, יום פתוח, מבחן רמה ויום חלוץ.
- שלב א'- הכרות, גיבוש, התלכדות והסתגלות- חודשים **פברואר- מרץ 2022**- שלב של היכרות בין החניכים לעצמם ולצוות. תחילת תהליך ליווי ופיתוח אישי יחד עם גיבוש וליכוד קבוצה. הקניית סטנדרטים ונורמות להתנהלות הקבוצה ולמסגרת התוכנית.
- שלב ב'- זהות ואחריות- חודשים **מרץ- יולי 2022**- שלב של בניית זהות וחשיפה לחברה הישראלית, ביחד עם עבודה משמעותית על פיתוח הפרט בקבוצה בדגש על ערכים של אחריות אישית ואמינות. בשלב זה יקבלו ויתרגלו החניכים כלים לניהול אישי ביחד עם כלים פרקטיים כגון לימודי שפה, מתמטיקה, השלמת לימודי ליבה. בסוף שלב זה יתכן ונרצה לעשות מבחן ראשון.
- שלב ג'- עצמאות ומנהיגות- חודשים **אוגוסט- אוקטובר 2022**- שלב של התנסות פרקטית בהובלת פרויקטים ברמת הפרט והקבוצה וניהול התוכנית. יציאה לסדרות והכנה ספציפית יותר לקראת תפקידי בשירות ארגוני ביטחון הפנים. המשך לימוד, תרגול והכנה למבחן מעבר. בסיום השלב מבחן מעבר נוסף. סוף השלב שיכלול בנייה, תכנון והוצאה לפועל של פרויקט סיום בדמות טיול חובק, התנדבות משמעותית. סיכום שנה ברמת החניכים וסיום תהליכי פיתוח אישי. סיום שנה.
- סיכומים- חודשים **אוקטובר-נובמבר 2022**- סיכום שנה ברמת הצוות החינוכי, הצגת תוצרים והכנה למחזור הבא.

נספח תקציב הפרויקט

הוצאות	סכום בש"ח	אחוז
הדרכה, ייעוץ ותמיכה	1,317,470	27%
הוצאות שוטפות	78,800	2%
שיעורים וחומרי הדרכה	205,100	4%
מתחם מכינה	885,495	18%
הזנה	393,250	8%
מלגות	1,836,000	37%
הנהלה וכלליות	250,000	5%
סה"כ	4,966,115	100%

הכנסות	סכום בש"ח
המשרד לביטחון פנים	4,000,000
קרן פרנקל	45,000
נותר לגיוס	921,115
סה"כ	4,966,115

סכום המבוקש מקרן שוסטרמן: 300,000 ₪ למשך שנת פעילות אחת
*התוכנית מיועדת ל-3 שנים הקרובות לפחות. התקציב משקף שנת פעילות אחת.